Intressanta fynd av Macrolepidoptera i Sverige 1983

GÖRAN PALMQVIST

Palmqvist, G.: Intressanta fynd av Macrolepidoptera i Sverige 1983. [Interesting finds of Macrolepidoptera in Sweden in 1983] - Ent. Tidskr. 105:81–88. Uppsala, Sweden 1984. ISSN 0013-886x.

A list is presented of rare or otherwise interesting Macrolepidoptera found in Sweden in 1983. The moths *Rhodometra sacraria* L., and *Noctua interjecta* Hb. were found in Sweden for the first time. The moths *Anomogyna distensa* Ev., confused with *A. laetabilis* Zett., and *Mesapamea secalella* Remm recently, separated from *M. (Apamea) secalis* L., are described and found to belong to the Swedish fauna. Many rare migrants were recorded, including *Nycterosea obstipata* F., *Actebia fennica* Tausch., *Peridroma saucia* Hb., *Leucania l-album* L., *Nycteola asiatica* Krul., *Acherontia atropos* L., *Herse convolvuli* L., *Macroglossum stellatarum* L. and *Colias crocea* Geoffr. The finds of *Hydraecia ultima* Holst and *Plusia mandarina* Frr. probably also indicate migration. Notes on those species listed above and several others are presented. New provincial records are listed separately.

G. Palmqvist, Svartbäcksgränsen 651, S-136 66 Handen, Sweden.

Denna årliga sammanställning över intressanta storfjärilsfynd är den elfte i ordningen i Entomologisk Tidskrift sedan 1973. Nomenklatur och ordningsföljd följer "Förteckning över Sveriges storfjärilar" (Elmquist m fl 1977). Landskapen anges förkortat med två bokstäver (se Palmqvist 1982). Rapportörernas namnkoder är uppställda enligt ZOO-TAX (Cederholm 1978). För äldre fynd anges årtalet i texten eller förkortat efter namnkoden. Årsrapporten är indelad i två avdelningar. Den första delen tar upp arter nya för landet samt sällsynta eller i övrigt intressanta fynd. Den senare delen är en förteckning över nya landskapsfynd.

Under 1983 var vintern mild och snöfattig i södra Sverige, våren solfattig och nederbördsrik, norrut mycket mild. Vädret blev under juni växlande med svala och varma perioder. Juli och augusti gav som helhet värme och torka. I de nordligaste delarna åter en sval och regnig sommar. Hösten var mycket blåsig och till en början nederbördsrik.

Sammanfattningsvis blev det mest intressanta under fjärilssäsongen de många invandrande arterna. Den åt norr i Europa expanderande *Noctua interjecta* Hb. anträffades i Skåne som ny för landet. Ytterligare en ny art blev *Rhodometra sacraria* L. som togs i Småland, som det nordligaste fyndet av en större migration i Europa. Andra noterade migranter av särskilt intresse är, *Nycterosea obstripata* F. *Actebia fennica* Tausch., *Peridroma saucia* Hb., *Leucania l-album* L., *Nycteola asiatica* Krul., *Acherontia atropos* L., *Herse convolvuli* L., *Macroglossum stellatarum* L. och *Colias crocea* Geoffr. Till denna kategori kan troligen fynden av *Hydraecia ultima* Holst och *Plusia mandarina* Frr. också räknas. I artikeln beskrivs också de i landet förekommande arterna, *Anomogyna distensa* Ev., en med *A. laetabilis* Zett. förväxlad art, och *Mesapamea secalella* Remm, nyligen utskiljd ifrån *M. (Apamea) secalis* L.

I Tab. 1 har sammanställts inrapporterade fynd av partiell andra generation. I motsvarande tabell förra året (Palmqvist 1983) skall *Apamea anceps* Schiff. strykas och ersättas med *Peridea anceps* Goeze.

Ett hjärtligt tack till rapportörerna för bidrag till årslistan och till vännen Hans Hellberg för hjälp med fotografier och värdefull kritik av denna artikel. Även fortsättningsvis tas rapporter om intressanta fynd tacksamt emot, om möjligt före årets slut. Rapportörer som anmäler fynd för första gången bör uppge adress och födelseår för erhållande av ZOO-TAX kod.

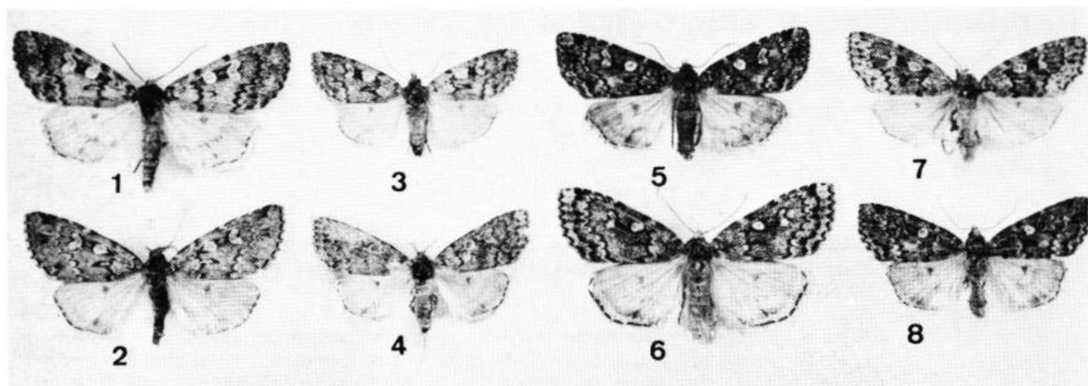

Fig. 1-8.-1-2. *Anomogyna laetabilis* Zett. ♂ – 3-4. *A. Laetabilis* Zett. ♀ – 5-6. *A. distensa* Ev. ♂ – 7-8. *A. distensa* Ev. ♀.

Tab. 1. Fynd av partiell andra generation.
Finds of a partial second generation.

Art	Datum	Lokal	Rapportör
Acasis viretata HB.	23.7	Gä, Hyttön	KJCS
Cabera pusaria L.	sept.	Sk, Bl, flera lokaler	Flera
Macaria liturata Cl.	1.9	Sk, Sandhammaren	RYRS
Pheosia tremula C	27.9	Sk. Balsby	OLBS

Intressanta fynd

Psyche norvegica Schöyen Sk, Bromölla 10 ex. 26.6 (TUKS). Denna nordliga art har här sin sydgräns i Skandinavien.

Rhodometra sacraria L. Sm, Kalmar, Förlösa 1 ex. 5.10 (PENS). Det första svenska fyndet av denna migrerande art (se Pettersson 1984).

Anaitis praeformata Hb. Up, Rådmansö, Västanvik 1 ex. 11.7 och 1 ex. 22.7 (NAFS). Tidigare endast känd i tre svenska exemplar.

Thera serraria Zell. Öl, Norra udden 1 ex. 24.6 (KAHS). Det sydligaste fyndet i landet.

Nycterosea obstipata F. Sk, Sandhammaren 2 ex. 27.8 (LNYS, PNGS) och Sk, Kåseberga 1 ex. 2.9 (ELHS, KJCS, RYRS). En i Sverige sällan anträffad migrant (fem svenska fynd tidigare).

Euphyia rubidata Schiff. Återfunnen i Bl, Tjurkö, Finskan 2 ex. 14.7 (GPAS) och 1 ex. 17.7 (BEFS). På Öl, Kastlösa, Klovenhälls läge 6 ex. 26.6 (TUKS), 16 ex. 14.7 (LTSS, TUKS), 8 ex. 16.7 (KAHS, LTSS) samt ytterligare några ex. i en dryg veckas tid (flera rapportörer). De båda lokalerna påminner om varandra, buskiga, torra, halvöppna marker. På Öland hedartade enbuskmarker och i Blekinge hällmarker med mer varierad buskvegetation och inslag av träd som björk, rönn och ek.

Chloroclystis vauata Haw. I år för första gången funnen i I:a gen., Sk, Roslätt 1 ex. 2.6 (WMAS). Artens snabba expansion i sitt nordliga utbredningsområde fortsätter. I Skåne från följande nya lokaler, Backåkra, Hagestad 22-24.7 (GPAS, KSMS), Fyledalen, Högestad 24.7 (HHLS), Arrie 28.7 (HHLS), Valje 25.7 (HYDS) och Kullaberg 24.7 (RYRS). Förutom Skåne har *vauata* nu nått Bl, Sölvesborg 3 ex. 27.7 (PEBS), Ha, Skrea 1 ex. 20.7 (JOVS) och Öl, Ottenby lund 2 ex. 24.7 resp. 2.8 (KAHS).

Ennomos autumnaria Werneb. Hs, Hornslandet 1 ex. 9.9 (SEÅS). Nordligaste fyndet i landet.

Pygaera timon Hb. Ög, Vårdnäs 1 ex. 6.6. 1981 (ROAS). Arten är utanför Småland (flera loka-

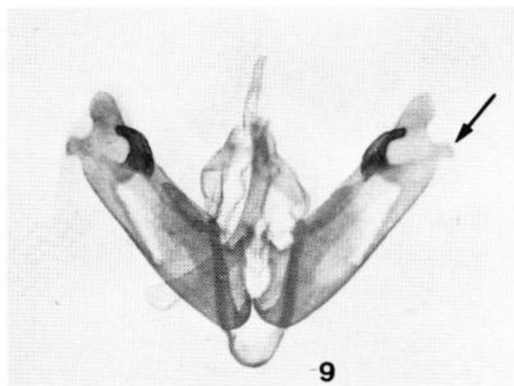

Fig. 9. Hangenitalier av *Anomogyna laetabilis* Zett.
Male genitalia of *Anomogyna laetabilis* Zett.

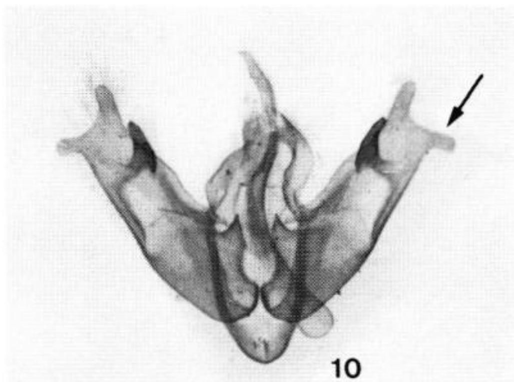

Fig. 10. Hangenitalier av *Anomogyna distensa* Ev.
Male genitalia of *Anomogyna distensa* Ev.

ler) i övrigt endast tillfälligt funnen på Öland.

Thaumetopoea pinivora Tr. Ett fynd av *pinivora* 1981, Sk, Falsterbo (FROS) fick senare sin troliga förklaring. En större vandring hade registrerats i Danmark (Skou m fl 1982) och detta skånska fynd kunde sättas i samband med denna. I år blev arten åter funnen i Skåne, Kämpinge stranden 1 ex. 27.7 (GPAS), Sandhammaren 2 ex. 1.8 (WMAS) och Löderups strandbad 1 ex. 1.8 (HRDS). Enligt K. Larsen (muntl. meddel.) har *pinivora* i Danmark de senaste åren fortsatt att uppträda i stort antal på för arten ovanliga platser. Detta gäller inte Bornholm där den har fasta lokaler.

Orgyia ericae Germ. Blev oväntat funnen på Öl, Runsbäck 2 ♂♂ 28.7 resp. 30.7 (LTSS) och Möckelmossen 2 ♂♂ 30.7 (GPAS) samt i Sm, Kalmar, Tegelviken 1 ♂ 30.7 (BEFS). Något senare infångades 2 ♂♂ på Go, Tofta, Gnisvärd 4.8 och Hörsne 5.8 (BJOS, HADS). Från Gotland är arten tidigare endast känd i ett hanex. funnen 1973 (EQTS). Dessa fynd talar för en vandring, kanske en mer lokal sådan. I slutet av juli rådde en frisk, byig V-NV vind som kan ha fört med sig hanar (honorna är som bekant vinglösa) från populationer i det inre av Småland eller i Västsverige.

Apatele tridens Schiff. Ett ex. Sm, Misterhult, Kråkelund 2.8. 1973 (KSMS). Sedan 1970 är endast 9 svenska fynd gjorda, varav två av dessa utgörs av larver funna i Vs, Kåfålla och Grönbo 6.9 resp. 13.9. 1970 (GUJS) (jfr Palmqvist 1982, 1983).

Actebia fennica Tausch. Totalt har 5 ex. infångats, Ha, Stensjö 13.8 (FOUS), Öl, Vickleby 3.8 (TUKS), Öl, Bejershamn 14.8 (LTSS), Up, Rådmansö, Västanvik 20.8 (NAFS) och Me, Alnön, Smedsgården 19.8 (HHLS).

Spaelotis suecica Aur. Up, Östhammar 1 ex. 24.8 (IFDS).

Peridroma saucia Hb. Sammanlagt 6 ex. rapporterade, Sk, Helsingborg 20.9 (TRYS), Bl, Tjurkö 3.10 (ELHS, RYRS), Öl, Grönhögen 10.9 (KAHS), Öl, Degerhamn 4.10 (ELHS, KJCS, RYRS), Öl, Kalkstad 14.10 (HYDS) och Öl, Eriksöre 18.10 (LTSS).

Anomogyna distensa Ev. Den sedan flera år diskuterade frågan huruvida *Anomogyna laetabilis* Zett. skulle dölja ännu en art, har nu efter Suomalainens arbete (1983) fått sitt svar. Denna andra art, *A. distensa* Ev. kan vara förvillande lik *laetabilis* (Fig. 1-8). *A. distensa* är i allmänhet något större, kraftigare och lite mer bredvingad. Teckningarna är mörkare och kontrastrika. Genitalierna visar tydliga skillnader. Hos hanarna gäller det främst förhållandet mellan cucullus och pollex; olika stora hos *laetabilis* (Fig. 9) och lika stora hos *distensa* (Fig. 10). Det räcker oftast med att pensla bakkroppspetsen för att denna karaktär skall synas. I övrigt är basen på klaffhaken hos *laetabilis* bred och uncus avsmalnande mot spetsen, medan *distensa* har basen på klaffhaken smalare och uncus är ungefär av samma bredd eller bredast i spetsen. Hos Imby & Palmqvist (1978) visas hangenitalien av *distensa* i Fig. 5. 1 (som *laetabilis*). I samma Fig. 5 är 1 a en klaff

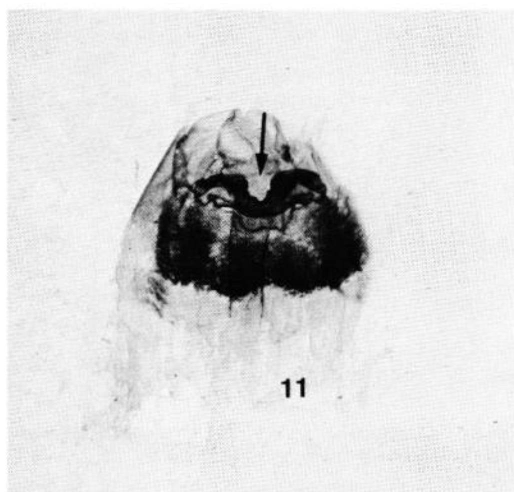

Fig. 11 Hongenitalier av *Anomogyna laetabilis* Zett.
Female genitalia of *Anomogyna laetabilis* Zett.

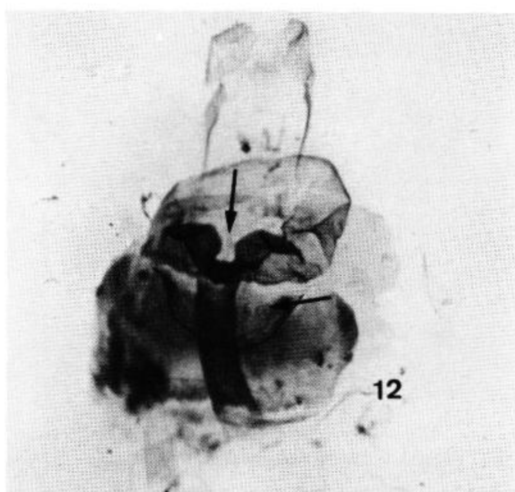

Fig. 12. Hongenitalier av *Anomogyna distensa* Ev.
Female genitalia of *Anomogyna distensa* Ev.

av *laetabilis*. Skillnaderna hos hongenitalierna är så pass tydliga att det ej är nödvändigt med gen-.prep. (syns bra i lupp med ca 10 × förstoring). Ostiumpartiets mynning hos *distensa* är klart smalare än hos *laetabilis* och dessutom har *distensa* en tydlig "grop" i näst sista sterniten (Fig. 11-12). I Sverige är *distensa* för närvarande känd från Pite och Torne lappmark samt Norrbotten. Artens cirkumpolära utbredning framgår av Suomalainen (1983). Den är enbart funnen i barrskog och börjar flyga något senare än *laetabilis*. I To, Jukkasjärvi uppträder den tillsammans med *laetabilis*. *A. distensa* är i Sverige enbart funnen jämna år och tycks följa det mönster av flygning vartannat år, som är utvecklat inom sl. *Anomogyna* (se Imby & Palmqvist 1978).

Noctua interjecta Hb. Efter den snabba expansion norrut i Europa de senaste årtiondena, var fynden av denna för Sverige nya art helt i linje med denna spridningsbild. Totalt infångades 18 ex. efter Skånes sydostkust, Sandhammaren 1 ex. 26.7 (ÖRDS), Backåkra, Hagestads fritidsreservat, stranden 2 ex. 6.8 (WMAS), 1 ex. 7.8 (KURS) och 1 ex. 8.8 (WMAS), Backåkra, Hagestad 1 ex. 6,8 (IMBS), Kåseberga 4 ex. 6.8 (KURS), Löderups strandbad 3 ex. 6.8, 1 ex. 7.8 1 ex. 9.8, 1 ex. 10.8 och 2 ex. 11.8 (HRDS). I Danmark noterades motsvarande tid flera hundra ex., den största siffran någonsin där (K. Larsen, muntl. meddel.). En närmare presentation och

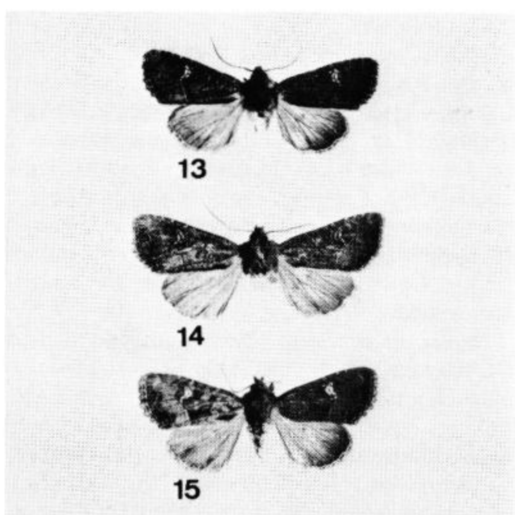

Fig. 13-15. *Mesapamea secalella* Remm (♂).

beskrivning av *interjecta* kommer att publiceras (O. Hammarstedt m fl, in prep.). En god färgavbildning på *interjecta* liksom den i Danmark nyligen funna och närstående *Noctua interposita* Hb. visas i Lepidoptera 1983, häfte 2. Artens expansion är behandlad av Fibiger & Svendsen (1981).

Hadena irregularis Hfn. Öl, Grönhögen ca 30 ex. 7.7 (håvade och på ljus). Dessutom 5 kopula

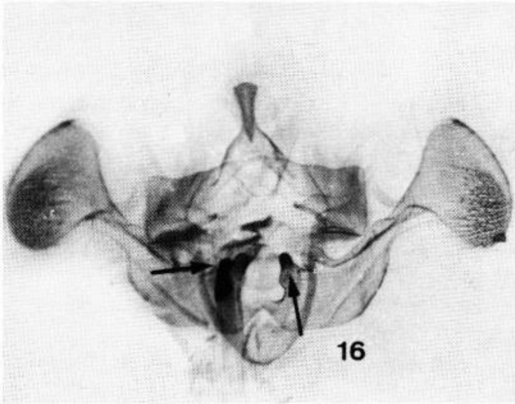

Fig 16. Hangenitalier av *Mesapamea secalis* L.
Male genitalia of *Mesapamea secalis* L.

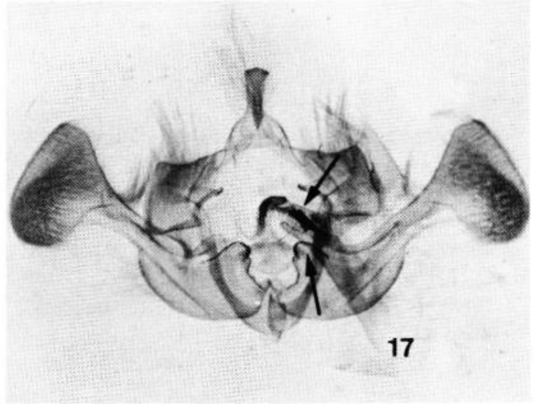

Fig. 17. Hangenitalier av *Mesapamea secalella* Remm.
Male genitalia of *Mesapamea secalella* Remm.

Fig. 18-19. Clavus. - 18. *Mesapamea secalis* L. - 19. *Mesapamea secalella* Remm.

sittande på ax av torrt gräs. Lokalen ligger utanför alvarmarkerna vid det gamla tegelbruket i Grönhögen, där artens värdväxt förekommer ganska rikligt. De efterföljande dagarna besöktes platsen av flera samlare med liknande insamlingsresultat (KAHS).

Hadena caesia Schiff Hr, Tännäs 29.6-1.7 ca 20 ex. håvade på rödblära *(Melandrium rubrum)* (HYDS, LTSS).

Leucania l-album L. Sk, Löderups strandbad, 1 ex. 31.7 (HRDS). Det andra svenska exemplaret (jämför Imby 1975).

Cucullia fraudatrix Ev. Sm, Kalmar, Tegelviken 4 ex. 18.7 (HIAS) och 1 ex. 26.7 (IMBS). Endast 7 larvfynd (slutet av aug.) är rapporterade från lokalen (HYDS, LBOS, SEÅS), en betydligt lägre notering än förra året.

Cucullia artemisiae Hfn. Sk, Skanör, Flommen 8 larver 10.9 (HIAS).

Cucullia praecana Ev. Sk. Valje 1 ex. 12.7 (SEÅS). På senare år huvudsakligen funnen efter Skånes sydkust.

Xylina exoleta. L. Arten har i Uppsalatrakten haft ett mycket bra år. I oktober kunde 60-80 ex. per kväll infångas (RYRS).

Cirrhia ocellaris Bkh. Öl, Grönhögen sammanlagt 6 ex. 18-21.9 (KAHS).

Mesapamea secalella Remm. Att det bland den vitt utbredda och mycket varierande *Mesapamea (Apamea) secalis* L. skulle finnas ytterligare en art, *M. secalella* Remm (1983) var verkligen en överraskning. Några helt hållbara skillnader i färgteckning tycks dock inte finnas, men det verkar vara bland de något mindre och mer enfärgat bruna eller svarta exemplaren som *secalella* i första hand skall sökas. Som regel är den ljusa (vit eller brungulaktig) njurfläcken också mer diffus (Fig. 13-14), men brokigare exemplar med distinktare njurfläckar förekommer (Fig. 15). Hangenitalien lämnar de bästa skillnaderna (Fig. 16-17). Cornutus är hos *secalella* sned mot spetsen, med 6-7 stycken stora tänder, hos *secalis* är cornutus trubbig med vanligen mindre tänder som kan variera i antal. Clavus är bred och svagt kitiniserad med borst hos *secalella* (Fig. 19), medan motsvarande hos *secalis* är smalare, starkt kitiniserat med många små taggar (Fig. 18). Helt säkra skillnader i hongenitalierna är ännu ej presenterade. *M. secalella* har anträffats samma tid som *secalis,* från början av juli till åtminstone mitten av augusti, på både torra och fuktiga biotoper. I Sverige är *secalella* nu konstaterad i flera landskap från Skåne till Uppland. Framtiden får visa om *secalella* är lika utbredd och vanlig som *secalis* och vilka ekologiska skillnader arterna visar.

Eremobia ochroleuca Schiff. Ett ex. Sö, Käringboda, Rassa 8.8 (GPAS).

Radinogoës lepigone Möschl. Go, Tofta 1 ex. 29.6 (EQTS).

Hydraecia ultima Holst. I år åter funnen på Öl, 1 ex. 5.8 Runsbäck (KSMS) och 1 ex. 5.8 Vickleby (TUKS).

Lithacodia deceptoria Scop. Sk, Stensoffa, Krankesjön ett par ex. 1981 (LNHS) och ett ex. 1983 (HRDS). Tillsammans med Sk, Sandhammarområdet och Sk, Gärdslöv de nu kända lokalerna för arten.

Unca candidula Schiff. Go, Sundre, Muskmyr 1 ex. 4.8 (BJOS, HADS), Hörsne 2 ex. 4.8 (MKES, LIBS) och 1 ex. 5.8 (BJOS, HADS). Från Öland saknas rapporter helt detta år, att jämföra med 1982 då ca 25 ex. togs på flera lokaler mellan Runsbäck och Ottenby (flera rapportörer).

Plusia mandarina Frr. Sk, Löderups strandbad 1 ex. 31.7-15.8 i ljusfälla (HRDS), Öl, Runsbäck 1 ex. 4.8 (LTSS), Go, Sundre, Muskmyr 1 ex. 4.8 (BJOS, HADS), Hörsne 2 ex. 5.8 (BJOS, HADS) och Tofta, Gnisvärd 1 ex. 5.8 (EQTS, LIBS). Intressant i sammanhanget är en observerad tillbakagång av *mandarina* i Finland detta år, endast 8 ex. infångade mot ca 75 ex. året innan (Mikkola 1982, 1983). I Danmark är arten ej återfunnen 1983 (K. Larsen, muntl. meddel.).

Abrostola trigemina Werneb. Öl, Resmo, Kleva 1 ex. 2.9 (LTSS). Arten kan förtjäna lite uppmärksamhet ty trots att den är utbredd Sk-Hs verkar den nu mycket sällsynt och lokal. Den bästa lokalen är kanske Sandhammar-området i Skåne.

Celama karelica Tngstr. På en lokal vid Björbo i Dalarna är följande intressanta iakttagelse gjord. En svärmning av *karelica* följdes. Vid solnedgången (ca 20^{00} sommartid) observerades honor under äggläggningsflykt. De flög lågt och uppsökte rosling *(Andromeda polifolia)* och kråkris *(Empetrum hermafrodite)*, på vilka de lade enstaka ägg. Inte en enda av alla de honor som följdes lade ägg på hjortron *(Rubus chamaemorus)*, som tidigare antagits vara värdväxt för arten (ELHS, HYDS, LTSS).

Nycteola asiatica Krul. Öl, Resmo, Kleva 1 ex. 2.9 (LTSS) och Go, Norrlanda, Hammars 1 ex. 16.9 (SVNS). I Sverige tidigare fyra kända exemplar (Svensson 1967).

Pelosia obtusa H.-S. Sk, Valje 1 ex. 12.7 (SEÅS) och Krankesjön, vassen 3 ex. 19-22.7 (HRDS). Arten är tidigare anträffad i Skåne, men mycket sällsynt.

Callimorpha dominula L. Denna mycket lokala art funnen i 2 ex. på platser där den tidigare inte är känd, Sk, Sövdeborg 12.7 och Sk, Rydsgård 14.7 (WMAS).

Gastropacha quercifolia L. Vs, Kärrbo (10 km E Västerås) 1 ex. 9.7 (NIGS). Arten sällsynt och tillfällig i den nordligaste delen av sitt utbredningsområde i Sverige.

Acherontia atropos L. Sk, Sandhammaren 1 ex. 19.9 (HIAS).

Herse convolvuli L. Totalt är 10 ex. inrapporterade, Sk, Åhus 23.9 (OLBS), Sk, Bjärred, en larv funnen 17.9, förpuppade sig 22.9 och kläcktes 16.10 (THÅS), Bl, Nogersund 5.8 (BEFS), Öl, Bejershamn 16.8 (HIAS) och 2.9 (KAHS), Öl, Degerhamn 4.9 och 4.10 (ELHS, KJCS, RYRS), Öl, Vickleby 19.9 (TUKS), Öl, Böda 5.10 (BÅBS) och Vs, Nora, Gyttorp 29.9 (GUJS).

Macroglossum stellatarum L. Go, Sundre 1 ex. 9.8 (ARNS) och Up, Sälön, Östhammars församl. 1 ex. 9.8 (LIPS).

Pontia daplidice L. Sk, Ravlunda 1 ex. 7.8 (ÖRDS). För närvarande endast bofast på Gotland. Ett par äldre fynd som kommit fram, Vb, Ursviken 2 ex. 20.7. 1970 och Lu, Jokkmokk 1 ex. 15.7. 1970 (HEHS), kompletterar fyndet från To, Abisko 1 ex. i början av aug. 1970 (GÖÖS). Under 1970 dokumenterades en stor migration av arten i Finland (Keynäs 1971).

Colias crocea Geoffr. I Skåne togs totalt ca 40 ex., huvudsakligen mellan Sandhammaren i öster och Kämpinge i väster under tiden 6.8-24.8 (flera rapportörer). Från en parad hona kunde senare ca 25 fjärilar kläckas fram (även ex. av den gula formen) (HRDS). I Halland observerades två flygande ex., Tylösand 2.8 (KURS) och Morup, Sandkärr 8.8 (JAES). Ett ex. infångades 9.8 i Tylösand (KURS). På Öland vid Bredinge på några luzernfält kunde ca 35 ex. infångas från 14.8 till 20.8 (LTSS, TUKS m fl). Exemplaren var mycket fräscha, vilket tyder på kläckning på platsen. Ett exemplar från Gårdby 13.7 (Johan Dunfalk enl. TUKS) visar att arten kom in tidigare under sommaren och mycket väl kan ha hunnit med en generation. Flera försök att hitta fjärilen på andra luzernfält misslyckades. På Gotland endast 2 ex., Sundre 3.8 (LNHS) och 9.8 (ARNS). Sammanfattat är detta det största antal *croceus* som någonsin insamlats under ett år i Sverige.

Colias hyale L. Även denna art har i år uppträtt i antal i Skåne, på Öland (även den södra delen) och på Gotland (flera rapportörer).

Apatura iris L. Sk, Kullaberg 2 ex. 24.7. Båda exemplaren (hanar) togs sittande på ekblad ca 4 m över marken (HTIS). Tidigare känd i ett svenskt exemplar från Blekinge 1981.

Nymphalis polychloros L. Sk, Kullaberg 1 ex. 24.7 (RYRS).

Vanessa atalanta L. Fyra tidiga ex., Öl, Ottenby 22.5 (BPOS), Sö, Jordbro mitten av maj (Lars Magnusson enl. GPAS), Up, Uppsala 18.5 (KJCS) och Up, Munsö 6.6 (RYRS), tyder på vårvandring. Denna vandring dokumenterades också tydligt i Finland (Mikkola 1983). Senare under sommaren och hösten uppträdde *atalanta* vanligt i Syd- och Mellansverige.

Vanessa cardui L. Också *cardui* har haft ett bra år i Sydsverige. I Mellansverige tycks dock *cardui* ha varit något ovanligare än *atalanta.*

Araschina levana L. Funnen på en för arten ny lokal, Sk, Ljunghusen, efter den gamla banvallen till Skanör, 2 ex. 26.7 (GPAS, SVNS). De närmaste dagarna blev totalt 8 ex. insamlade (flera rapportörer). Det är ingen tvekan om att *levana* är bofast på denna plats. Artens värdväxt nässlor *(Urtica)* finns rikligt i gläntor efter banvallen. Troligen kommer *levana,* liksom den gjort i Danmark, att fortsätta sin expansion. En vädjan är ändå befogad att *alltid* lämna tillräckligt med larver kvar, så att arten är tryggad på denna, för närvarande enda säkra lokal.

Nya landskapsfynd

Narycia monilifera Geoffr. Sm (KSMS) – *Siederia rupicolella* Sauter Nb (KURS 82) – *Pachythelia villosella* Ochs. Vr (HYDS, LTSS) – *Sterrhopteryx standfussi* Wocke Vg (BEFS 81) – *Colothysanis amata* L. Jä (JSNS) – *Scopula rubiginata* Hfn. Ög (ROAS 82) – *Sterrha muricata* Hfn. Öl (LTSS) – *Rhodometra sacraria* L. Sm (PENS) – *Calocalpe cervinalis* Scop. Dr (BJOS, HADS) – *Thera serraria* Zell. Öl (KAHS) – *Eupithecia immundata* Zell. Ha (KURS) – *E. pygmaeata* Hb. Nä (RPLS 82) – *E. venosata* F. Nb (SVNS) – *E. egenaraia* H.-S. Sö (GPAS 80) – *E. actaeata* Walderd. Hr (KSMS) – *E. innotata* Hfn. Nb (SVNS) – *E. lariciata Frr.* Ha (KURS) – *E. conterminata* Zell. Öl (LTSS) – *Chloroclystis vauata* Haw. Bl (PEBS), Ha (JOVS), Öl (KAHS) – *Ennomos fuscantaria* Haw. Gä (KJCS) – *E. autumnaria* Werneb. Hs (SEÅS) – *Epione paralellaria* Schiff. Me (HHLS) – *Isturgia carbonaria* Cl. Nä (RPLS 82) – *Boarmia roboraria* Schiff. Gä (KJCS) – *Ectropis crepuscularia* Schiff. Vr (ELHS, HYDS, LTSS) – *Pygaera timon* Hb. Ög (ROAS 81) – *Orgyia ericae* Germ. Öl (GPAS, LTSS) – *Lymantria monacha* L. Gä (KJCS) – *Agrotis clavis* Hfn. To (SEÅS 80) – *Actebia fennica* Tauch. Me (HHLS) – *Spaelotis suecica* Aur. Up (IFDS) – *Peridroma saucia* Hb. Öl (KAHS m fl) – *Anomogyna distensa* Ev. Nb (flera rapportörer), Pi (SVNS 74), To (flera rapportörer) – *Noctua inter jecta* Hb. Sk (ÖRDS m fl) – *Polia nebulosa* Hfn. Gä (KJCS) – *Pachetra fulminea* F. Ög (SGLS) – *Drybotodes protea* Schiff. Gä (KJCS) – *Antitype gemmea* Tr. Jä (HHLS) – *Agrochola lychnidis* Schiff. Bl (BEFS) – *A. helvola* L. Hr (HHLS) – *Cirrhia icteritia* Hfn. Hr (HHLS) – *C. ocellaris* Bkh. Öl (KAHS) – *Apamea maillardi* Geyer Vr (ELHS, HYDS, LTSS) – *Mesapamea secalella* Remm Sk (flera rapportörer) Bl (BEFS 77, WHSS 81), Öl (BEFS 71, MONS 73), Go (SVNS 47), Sö (HHLS 76), Up (GPAS 83, HHLS 69) – *Eremobia ochroleuca* Schiff. Sö (GPAS) – *Radinogoës lepigone* Möschl. Go (EQTS) – *Hydraecia lucens* Frr. Ög (ROAS 81) – *Emmelia trabealis* Scop. Bl (PEBS 77) – *Psilomonodes venustula* Hb. Ög (ROAS 82) – *Plusia mandarina* Frr. Sk (HRDS) – *Nola cucullatella* L. Gä (KJCS) – *Nycteola asiatica* Krul. Öl (LTSS), Go (SVNS) – *Pontia daplidice* L. Vb (HEHS 70), Lu (HEHS 70) – *Colias crocea* Geoffr. Ha (JAES, KURS) – *Apatura iris* L. Sk (HTIS) – *Coenonympha pamphilus* L. Hr (ELHS, HYDS, LTSS).

Rapportörer

ARNS = Sten Arne Andersson, BEFS = Christer Bergendorff, BJOS = Jan Olof Björklund, BPOS = Per Olof Bengtsson, BÅBS = Bengt Åke Bengtsson, ELHS = Claes Eliasson, EQTS = Håkan Elmquist, FOUS = Marcus Forslund, FROS = Jörgen Frohmark, GPAS = Göran Palmqvist, GUJS = Jan Gustavsson, GÖÖS = Östen Grönning, HADS = Hans Hedin, HEHS = Hans Hedström, HHLS = Hans Hellberg, HIAS = Jan Hillman, HRDS = Olle Hammarstedt, HTIS = Bertil Hallmer, HYDS = Nils Hydén, IFDS = Ingemar Fryklund, IMBS = Lars Imby, JOVS = Sven Johansson, JSNS = Sven Johansson, KAHS = Hans Karlsson, KJCS = Clas Källander, KSMS = Peter Koch-Schmidt, KURS = Lars Kullmar, LBOS = Bo Göran Larsson, LIBS = Pekka Liljeblom, LIPS = Per Lindskog, LNHS = Henrik Lind, LNYS = Ronny Lindman, LTSS = Mats Lindeborg, MKES = Kenth Martinsson, MONS = Arne Moberg, NAFS = Alf Nilsson, NIGS = Göran Nilsson, OLBS = Bo Olsson, PEBS = Bert Pettersson, PENS = Carl Åke Pettersson, PNGS = Gunnar Persson, ROAS = Anders Robertsson, RPLS = Göran Ripler, RYRS = Nils Ryrholm, SEÅS = Åke Selling, SGLS = Gabriel Sandblom, SVNS = Ingvar Svensson, THÅS = Åke Thorstensson, TRYS = Ronny Thulin, TUKS = Kjell Tunsäter, WHSS = Sten Wahlström, WMAS = Magnus Wedelin, ÖRDS = Jan Olof Ördén.

Litteratur

Anonym. 1983. Ny farvetavle – Lepidoptera IV: 234-236.

Cederholm, L. 1978. Namnkoder – ett förslag till enhetliga personangivelser inom biologin. – Ent. Tidskr. 99:135-141.

Elmquist, H., Hellberg, H., Imby, L. & Palmqvist, G. 1977. Förteckning över Sveriges storfjärilar. Stockholm (Entomologiska Föreningen).

Fibiger, M. & Svendsen, P. 1981. Danske natsommerfugle. Aendringer i den danska natsommerfuglefauna i perioden 1966-1980. - Dansk Faunistisk Bibliotek. Bind 1. Klampenborg.
Imby, L. 1976. Leucania 1-album L., en för Sverige ny noctuid (Lepidoptera). - Ent. Tidskr. 97:95.
Imby, L. & Palmqvist, G. 1978. De svenska Anomogyna-arternas utseende, biologi och utbredning (Lep., Noctuidae). - Ent. Tidskr. 99:97-107.
Keynäs, K. 1971. Pontia daplidice-vaellus Suomen kesällä 1970. [The migration of Pontia daplidice to Finland in the summer 1970]. - Reports of the monthly meeting of the Finnish Lepidopterological Society no. 1/1979. [På finska]
Mikkola, K. 1982. Sää ja hyönteisten vaellukset kesällä 1982. Väderleken och insektsvandringarna 1982. - Baptria 7:89-97.
Mikkola, K. 1983. Sää ja perhosten vaellukset kesällä 1983. Väderleken och fjärilsvandringarna 1983. - Baptria 8:89-98.
Palmqvist, G. 1982. Intressanta fynd av Macrolepidoptera i Sverige 1981. - Ent. Tidskr. 103:89-95.
Palmqvist, G. 1983. Intressanta fynd av Macrolepidoptera i Sverige 1982. - Ent. Tidskr. 104:55-58.
Pettersson, C.-Å. 1984. Rhodometra sacraria L., en för Sverige ny mätare. - Ent. Tidskr. 105:105.
Remm, H. 1983. [New species of Noctuidae (Lepidoptera) from the USSR]. - Revue d'Entomologie de l'URSS. LXII, 3:596-600. [På ryska].
Skou, P. Christensen, E., Fibiger, M., Hauritz, E., Kaaber, S., Knudsen, K., Møller, H. E. & Svendsen, P. 1982. Fund av storsommerfugle i Danmark 1981. København.
Suomalainen, E. 1983. Xestia (Anomogyna) laetabilis (Zetterstedt) and X. distensa (Eversmann) (Lepidoptera, Noctuidae): two species confused. - Notul. ent. 63:115-123.
Svensson, I. 1967. Förändringar i Sveriges storfjärilfauna senaste tioårsperiod (Lep.) - Opusc. ent. 32:233-251.

Ryska fjärilsböcker

Zaguljaev, A. K., Kuznetsov, V. I., Stekolnikov, A. A., Suchareva, I. L. & Falkovich, M. I. 1978. *Opredelitel' nasekomych evropejskoj chasti SSSR. Tom IV. Cheshyekrylye. Pervaja chast'.* [Bestämningsbok för insekter från den europeiska delen av SSSR. Band IV. Fjärilar. Del 1.] Leningrad. 712 s. Pris 5 rubel 70 kopek (svenskt pris okänt).

Under sista årtiondena har flera ryska faunaverk utgivits, vilka trots det otillgängliga språket torde vara mycket användbara även för nordiska lepidopterologer. År 1956 utkom en monografi över psychider, författad av Koschanzikov - den är numera något föråldrad - och 1968 förelåg det likaledes monografiska arbetet över tribus Laspeyresiini (Tortricidae) av Danielevskij och Kuznetsov. Andra betydelsefulla bestämningsarbeten är Zaguljaevs verk över de egentliga malarna (Tineidae): Tineinae (1960), Nemapogoninae (1964), Myrmecozelinae (1975) samt Meessiinae (1979).

Den här anmälda titeln, som är den första i en serie om fem, innehåller bestämningsnycklar och illustrationer över 17 familjer (Micropterygidae, Eriocraniidae, Hepialidae, Nepticulidae, Opostegidae, Tischeriidae, Heliozelidae, Incurvariidae, Adelidae, Psychidae, Heterogynidae, Limacodidae, Zygenidae, Sesiidae, Cossidae, Atychiidae och Tortricidae), upptagande ca 1 200 eurosovjetiska arter.

Boken inleds med ett kortfattat, allmänt avsnitt om fjärilars yttre och inre byggnad, biologi och klassifikation samt insamlingsteknik. Efter den därpå följande bestämningstabellen över samtliga inom faunaområdet ingående familjer behandlas de enskilda familjerna. Tabeller finns oftast både för släkten och arter och i vissa fall även för hangenitalier. Familjen Nepticulidae behandlas endast summariskt på släktnivå. Däremot är övriga familjer (i synnerhet Tortricidae) utförligt presenterade. Artnamnen, naturligtvis med latinska bokstäver, åtföljs ofta av en eller flera synonymer.

Bandet innehåller inte mindre än ca 3 000 illustrationer och de är i allmänhet av hög klass. Ett stort antal imagines är avbildade genom svartvita punktteckningar.

Trots att tabellerna, då man når arten, kortfattat anger både yttre utseende, storlek, utbredning samt värdväxten för larven, är nycklarna inte otympliga. Men för nordiska taxononomer torde dessa inte bli så utnyttjade i motsats till illustrationerna.

Efter den systematiska delen följer en utförlig litteraturlista, omfattande 144 titlar. Eftersom namnen på larvernas värdväxter är på ryska finns i slutet av boken också en förteckning över dessa växters latinska namn.

Någon detaljgranskning av den ryska texten har anmälaren inte genomfört. Nomenklaturen är modern och innehåller för nordiska entomolo-